

Het Trustregister en de UBO

Door: Van onze medewerkers

27-01-2023

Fiscaliteit

Dit artikel gaat over het Trustregister. Het gaat in op te nemen maatregelen en relevante details.

Trusts en hun *ultimate beneficial owners* (UBO's) moeten door de betrokken trustee worden ingeschreven in het Trustregister. De verlengde registratietermijn voor bestaande trusts is tot uiterlijk 1 februari 2023. Dit register is op 22 november 2022 in werking getreden. Het wordt beheerd door de Kamer van Koophandel. Doel van het register is misbruik door witwassen of terrorismefinanciering van het financiële stelsel van de Europese Unie tegen te gaan. In het Nederlandse Trustregister zullen zich vooral fondsen voor gemene rekening met hun uiteindelijke belanghebbenden moeten inschrijven. Deze groep is in de Nederlandse implementatiewet namelijk aangewezen als 'soortgelijke juridische constructies'.

Hof van Justitie

Een recente uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft betrekking op het Trustregister (en op het UBO-register). Het Hof heeft op 22 november 2022 geoordeeld dat het UBO register onverenigbaar is met het recht op eerbiediging van het privéleven en het recht op bescherming van persoonsgegevens. En dat voorgeschreven publieke toegankelijkheid tot de gegevens van UBO's ofwel uiteindelijke belanghebbenden ongeldig is.

Daarmee is enige duidelijkheid geschapen in de controverse rondom de openbaarheid. In reactie daarop heeft onze minister van Financiën gesteld dat derden voortaan alleen toegang krijgen tot UBO-gegevens wanneer zij een legitiem belang hebben. Hoewel de uitspraak van het Hof ging over de UBO-gegevens in het Handelsregister, zal dit ook gelden voor UBO-gegevens in het Trustregister.

Wat te doen?

Voor nieuw ingestelde trust(achtigen)* en voor wijzigingen geldt de registratietermijn van een week. Op 22 november 2022 bestaande trust(achtigen) hebben een verlengde termijn gekregen tot 1 februari 2023. Bij registratie van de trust(achtige) moet de UBO worden geregistreerd en bepaalde UBO-gegevens worden opvraagbaar voor derden met een legitiem belang. Vrijwel iedereen die betrokken is bij een trustachtige moet worden geregistreerd.

Er is een uitzondering. Kwalificerende fondsen voor gemene rekening ('FGR's') hoeven geen individuele participanten op te geven als UBO. Het gaat dan om een FGR met 150 deelnemers of meer, waarbij de beheerder van het fonds een Wft-vergunning heeft. In dat geval volstaat een omschrijving van de groep van natuurlijke personen voor wie het FGR hoofdzakelijk is opgericht of werkzaam is, zoals: *'deelnemers beleggingsfondsen'*.

Belangrijke details:

Wie voert de registratie uit? De registratieplicht rust op de trustee of de beheerder van de trustachtige, hierna noemen we deze gezamenlijk 'beheerder'. De beheerder moet daaraan voldoen binnen een week na ontstaan van de registratieverplichting. Deze plicht ontstaat bij vestiging van de beheerder in Nederland en bij totstandkoming van de trust(achtige). Als de beheerder in Nederland woont of in Nederland is gevestigd, dan geldt de registratieplicht voor alle trust(achtigen) die hij of zij beheert.

Daarnaast geldt de registratieplicht als de beheerder - ongeacht de woon- of vestigingsplaats - namens de trust in Nederland een zakelijke relatie aangaat of onroerend goed verwerft. Een beheerder hoeft zich overigens maar in één lidstaat te registreren.

Wat is een trust(achtige)?

Een trust is een juridische constructie die in het leven wordt geroepen door een persoon (de insteller) waarbij goederen worden toevertrouwd aan een beheerder (trustee) die deze vermogensbestanddelen overeenkomstig een (trust)akte aanwendt voor één of meerdere begunstigen of voor een bepaald doel. Een soortgelijke juridische constructie wordt gelijkgesteld aan een trust.

Elke lidstaat heeft bepaald welke juridische constructies daar voor hun jurisdictie onder vallen. In Nederland gaat het dus om fondsen zonder rechtspersoonlijkheid waarin de deelnemers vermogen bijeenbrengen dat voor gezamenlijke rekening wordt belegd of anderszins wordt aangewend ten behoeve van de UBO's van dat fonds. Deze fondsen worden bij overeenkomst tot stand gebracht.

Wie is de UBO?

De opsomming die nu volgt is expliciet, niet limitatief. Hoewel nog niet is vastgesteld welke andere natuurlijke personen buiten deze categorieën als de UBO's van een trust(achtige) moeten worden aangemerkt, wordt de mogelijkheid opgehouden om dat te onderzoeken.

- de oprichter(s) van de trust(achtige);
- de beheerder(s) van de trust(achtige);

- de protector(s) van de trust(achtige), voor zover van toepassing;
- de begunstigden van de trust(achtige), of voor zover de afzonderlijke personen die de begunstigden zijn van de trust niet kunnen worden bepaald, de groep van personen in wier belang de trust hoofdzakelijk is opgericht of werkzaam is; alsook
- elke andere natuurlijke persoon die door directe of indirecte eigendom of via andere middelen uiteindelijke zeggenschap over de trust uitoefent.

Wat komt in het register?

Het Trustregister is geen onderdeel van het Handelsregister, anders dan het UBO-register voor vennootschappen en andere juridische entiteiten. Maar, evenals bij het UBO-register voor vennootschappen en andere juridische entiteiten zijn bepaalde gegevens op te vragen door derden met een legitiem belang. Andere (aanvullende) gegevens zijn alleen toegankelijk voor de Financial Intelligence Unit (FIU) en de bevoegde autoriteiten.

Opvraagbare gegevens:

- de naam van en het type trust(achtige);
- de datum, plaats en het doel van totstandkoming van de trust(achtige);
- de naam, geboortemaand, geboortjaar, woonstaat en nationaliteit van iedere UBO van de trust(achtige); en
- de aard en de omvang van het door iedere UBO gehouden economische belang.

Besloten (aanvullende gegevens):

- het BSN of TIN van de UBO alsmede afschriften van verificatiedocumenten;
- de geboortedag, geboorteplaats, geboorteland, het woonadres en e-mailadres van de UBO;
- afschriften van verificatiedocumenten van de UBO-gegevens; en

afschriften van documenten waaruit de datum, plaats en doel van de totstandkoming van de trust(achtige) blijken.

Bewaartermijn UBO-gegevens

De in het register opgenomen informatie blijft openbaar toegankelijk tot vijf jaar nadat de gronden voor de registratie van die informatie hebben opgehouden te bestaan. Voor de FIU en de bevoegde autoriteiten geldt een termijn van maximaal tien jaar.

Raadplegen UBO-informatie

Voor het raadplegen van het register moet iemand zich vooraf registreren en een vergoeding betalen. De gegevens van de raadpleger worden bewaard. De UBO's van trust(achtigen) kunnen bij de KvK alleen inzicht krijgen in het aantal keer dat anderen dan de FIU-Nederland en de bevoegde autoriteiten informatie over hen hebben opgevraagd uit het register, niet wie dit waren.

Een tweetal bepalingen rondom het Trustregister zijn nog niet in werking getreden. Het gaat onder andere om de verplichte raadpleging door Wwft-instellingen (zakelijke dienstverleners) bij nieuwe cliënten en de daaraan gekoppelde terugmeldplicht voor deze dienstverleners en voor bevoegde autoriteiten.

Terugmeldplicht komt erop neer dat wanneer deze dienstverleners een verschil constateren tussen hetgeen is geregistreerd en hun eigen informatie, zij verplicht zijn dit te melden bij de KvK. Dit onderdeel treedt dus op een later moment in werking.

*In dit artikel noemen we trusts en soortgelijke constructies gezamenlijk 'trust(achtigen)'.

Mr.dr. Mitra Tydeman & mr. Pjotr Anthoni zijn beiden werkzaam bij het Knowledge Centre van PwC. Daarnaast zijn ze verbonden aan het Tilburg Institute for Family Business (TiFB), Anthoni als buitenpromovendus en Tydeman-Yousef als docent. Tydeman-Yousef is ook als gastmedewerker verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.